

Els i les joves com actors de pau: un procés d'iniciació en la promoció d'activisme per la pau

El projecte té com a objectiu l'apoderament dels i les joves pel foment de la cultura de pau i dels drets humans. Les activitats reflectides en aquest informe s'enfoquen en donar eines i crear espais de participació pels joves per a implicar-los en activitats pel foment de la cultura de pau i governança participativa.

Les activitats sorgeixen del projecte "**Joves com actors de pau: un procés d'iniciació en la promoció d'activisme per la pau**" (2008-2010), desenvolupat amb el suport financer de l'Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament.

Els objectius principals són: la *promoció* de la consolidació de la pau, la *prevenció i transformació* de la conducta violenta dels conflictes; la promoció i defensa dels *drets humans individuals* i les *llibertats fonamentals*; la promoció de la governabilitat i l'enfortiment de la societat civil com a base per al *desenvolupament* social i el desenvolupament econòmic, equitatiu i un *impacte sostenible* sobre la redistribució de la riquesa i la justícia social.

El present informe fa referència al Curs de Conflictologia (26-30 abril, veure pàgina 2); la Gira de Joves per la Pau d'intercanvis d'experiències (17-20 maig, veure pàgines 3-9) i la Trobada Internacional (21 maig; veure pàgines 10-11). També esmenta les persones i entitats col·laboradores en les activitats (veure pàgina 12) i activitats futures (veure pàgina 13).

**Curs de conflictologia: Introducció a la conflictivitat del s. XXI.
Eines pràctiques per l'anàlisi de conflictes (26-30 abril
Barcelona)**

El curs proposava una visió crítica sobre les situacions de conflicte que es donen a l'escenari internacional, per reflexionar sobre la necessitat de visibilització de la societat civil com a subjecte de transformació de conflictes.

En base a l'avaluació del curs de conflictologia anterior (maig 2009) es va proposat de combinar l'aprenentatge d'eines teòriques i pràctiques. A més a més, es van emprar diferents metodologies pedagògiques (taller, conferència, videofòrum, etc) i diferents formats de materials (documentals, fitxes de treball, etc.)

La primera part es va enfocar en donar eines d'educació per la pau, coneixements bàsics sobre els drets humans i el dret humanitari internacional. També es van presentar alternatives de treball i accions no violentes en l'àmbit internacional, amb especial atenció als conflictes de Palestina i del Líban.

La segona part es va centrar en les eines pràctiques sobre *mediació, control de la informació i rumors, i anàlisi de la base social (grassroots)*; i es va treballar en grup sobre casos concrets.

* Per més detalls, visita la pàgina web o contacta'ns a formacio@sci-cat.org

- Com a continuació de la proposta formativa dels i les joves catalanes, es va proposar als i a les participants del curs - que són de fora de Barcelona capital- a col·laborar i participar en l'organització dels esdeveniments. Per això, es proposa realitzar els actes a les següents ciutats: Tarragona, Manresa, Lleida i Girona.

Gira d'intercanvi d'experiències d'estratègies de transformació pacífica (17-20 de maig de 2010 a Tarragona, Lleida, Manresa, Girona)

La gira d'intercanvi d'experiències ha estat una continuació del pla de formació i sensibilització, enfocat en aplicar els coneixements adquirits durant el curs de conflictopologia. És a dir, com un procés d'aprenentatge orientat a què els i les joves voluntaris/es intercanviïn les seves vivències, capacitats i expectatives per *reflexionar sobre visions alternatives a l'hora d'enfrontar-se a situacions conflictives i descobrir opcions que es ajudin gestionar*. També, a *reflexionar sobre el **paper de cadascú/-una** en la societat i l'aportació que podem fer en la prevenció de la violència i en la construcció d'una convivència en pau*.

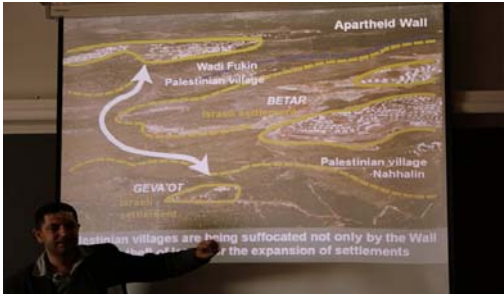

L'experiència va ser molt enriquidora, per l'heterogeneïtat del grup que va participar a la gira (Líban, Palestina, Espanya/ Catalunya, Turquia, Colòmbia, Itàlia, Holanda, Marroc, Romania, etc.), sobretot per llurs experiències (per exemple, colombiana- holandesa que treballa amb la societat civil catalana, refugiada palestí que viu a Líban i treballa en temes d'educació social en els camps de refugiats, catalana que treballa amb la societat civil belga, etc.)

Com a **línees generals** -que voldríem rescatar aquí- com a fils conductors són:

- ❖ els i les joves de diferents països van identificar problemes comuns dins de conflictes socials diferents i la possibilitat de treball en col·laboració
- ❖ com que es va intentar tenir un equilibri entre diferents visions, es va delinear la importància de la identificació de les necessitats i de la coordinació del moviment de pau a nivell internacional
- ❖ la necessitat de donar eines de gestió de conflictes amb una visió intercultural i veure com implicar els i les joves
- ❖ esperança i confiança en l'apoderament dels joves com a potencial important pel canvi social constructiu
- ❖ la pau és un procés del qual tots i totes formem part i som responsables, per això es delinea la importància del treball local amb visió global
- ❖ en la situació de crisi actual, es subratlla la importància del compromís per a la ciutadania, perquè la pobresa pot causar situacions xenòfobes
- ❖ **coresponsabilització i respecte perquè tots i totes som "internacionals" en el conflicte de l'altre**

La temàtica del taller del dia 17 de maig de 2010 a Tarragona es va centrar en intercanviar vivències personals i socials sobre **experiències de violència, conflicte i pau**, per tenir una visió transversal i analitzar les pròpies pràctiques relacionades amb pau/conflicte.

Per a iniciar l'intercanvi es va realitzar una dinàmica de presentació, presentant el país d'origen, la motivació per a participar en l'intercanvi i una paraula per definir el concepte de *pau*. Aquest espai va permetre conèixer les diferents perspectives, tenint en compte els fons vivencials de les variades nacionalitats presents (palestins, libanesos, catalans, colombià, turc, italià, romanes).

El debat va subratllar que el concepte **pau** a més a més de les definicions que cadascú li associï (per exemple: justícia, seguretat, estil de vida, harmonia), es refereix més a un **procés que crea interconnexions entre nosaltres a tots els nivells**.

d'experiències amb joves a través de l'art.

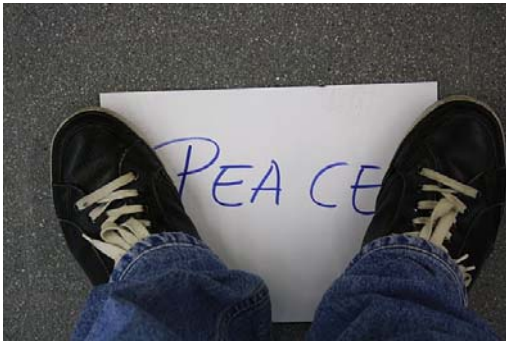
Després es va fer una presentació sobre Territoris Ocupats Palestins i Líban, i es van presentar formes de treball de diferents grups socials que proposen alternatives de treball i col·laboració. Per exemple es va parlar de l'acompanyament de refugiats palestins al Líban o d'intercanvis

Una de les *conclusions* del dia va ser que la **pau** no és un concepte abstracte d'un diccionari, sinó que és un *procés d'interdependències* que requereix *saber com aplicar les eines de gestió dels conflictes a tots els nivells, fins als del dia a dia*.

Per aquest intercanvi voldríem donar gràcies pel suport, especialment a la Lydia Santín i a la Universitat Rovira i Virgili.

La temàtica del taller del dia 18 de maig de 2010 (Lleida) era sobre els falsos dilemes que pot causar la **diversitat conceptual** i la importància de la comunicació i l'escolta activa.

En base a l'avaluació del primer dia es va decidir començar amb una dinàmica per facilitar que tothom s'expressés i per crear un clima de confiança.

Després de la presentació dels participants, es va fer una dinàmica: "el joc de la vida", que s'enfoca en les pinzellades i les posicions que tenim en referència als conceptes abstractes.

Cada participant treia d'una caixa una paraula- que el dinamitzador li facilitava- i s'havia de posicionar físicament –segon la seva visió- en una línia invisible amb dos extrems: la guerra i la pau.

La facilitadora iniciava la dinàmica, citant un concepte i cada persona s'havia de situar en la *línia*, més a prop de la pau o més a prop de la guerra en funció del que li transmetés el concepte citat. Durant el debat els participants podien moure's i canviar la seva posició en la *línia*, a condició d'explicar les raons per les quals canviaven.

Les paraules claus eren: seguretat, justícia, cooperació i immigració. Això era en base al debat del dia anterior.

Seguretat: Els participants es van posicionar al llarg de tota la línia, amb una concentració en un punt intermedi. Una de les idees que es va subratllar va ser la falsa connexió molt utilitzada actualment entre *justícia social* i *pau a través de mitjans militars*.

Justícia: Alguns van percebre la justícia com una cosa que havia d'estar al costat del terme *pau*, ja que per aconseguir una pau positiva ha d'haver-hi justícia en termes d'accés a drets, equitat, inclusió. No obstant això, es va comentar una altra visió en la qual es veu la *justícia* més a prop al concepte de guerra, ja que sempre la justícia per a uns va en detriment de la justícia per a altres.

Cooperació: La cooperació també va ser percebuda des de diferents perspectives. D'una banda més propera a la pau ja que la cooperació és un input que busca enfortir les capacitats dels individus. Però d'altra banda, està més a prop de la guerra ja que moltes vegades es proposen solucions sense tenir en compte a la societat, el seu context, i les seves necessitats reals.

Immigració: El concepte va ser valorat des de dos punts de vista: la *immigració* voltada a la pau com una oportunitat de creixement, d'intercanvi, d'interculturalitat.

També es va percebre la immigració a prop de la guerra pels xocs culturals existents, per la falta de paciència i tolerància. A més a més, es va debatre que moltes migracions no són voluntàries.

Conflicte: Com tots els altres conceptes, el conflicte va ser valorat des dels dos punts de vista: a prop de la *pau*, en entendre el conflicte des d'una visió positiva, diferent de *violència* i apropant-lo més a *contradiccions*. En aquest sentit el conflicte és una oportunitat d'aconseguir canvis i és inherent a l'ésser humà ja que en la nostra quotidianitat hem d'afrontar constantment contradiccions o conflictes. D'altra banda, el conflicte va ser percebut com a fet negatiu, diferent a les contradiccions i proper a la *violència* i que pot tenir *força destructiva*.

Per finalitzar la jornada es va engegar un debat sobre les conclusions que cadascú/na va treure de la dinàmica. Aquestes en són algunes:

- els conceptes són construïts en relació a un imaginari social, és important intercanviar per tenir una visió integral de les realitats socials reflectides

- la dificultat que implica posicionar-se davant d'un concepte i la sorpresa de veure com canvien les opinions a mida que es comparteixen visions

- els conceptes poden ser vistos des de diferents angles, depenent d' on i com mirem, a través de les "ulleres culturals" que tenim posades en referència a cada lloc, grup o idea.

Per aquest intercanvi voldríem donar gràcies pel suport, especialment a Pere Pampols de ISISH i Maria Gil de l'Ajuntament de Lleida.

La temàtica del taller del 19 de maig de 2010 (Manresa) va proposar debatre sobre les **conductes pròpies i/o observades que tenen lloc en situacions conflictives**. A més a més, a través de l'espai de reflexió es va proposar tenir una visió crítica sobre la capacitat d'adaptació que tenim en base a les vivències personals, a les organitzacions de referència i les situacions a les quals ens enfrontem.

Després de la presentació dels participants, es va fer una dinàmica, on es van crear tres grups de treball heterogenis (diferents països). Es van crear tres taules de debat – cadascuna amb altre concepte: *violència*, *resistència* i *pau* – i es van donar les instruccions: a. han de comentar actituds i comportaments que relacionen amb la paraula; b. cadascú ha de participar en cada taula de treball; i c. preferentment les persones no han que coincidir en més d'un grup.

-Violència: es va relacionar amb actituds i comportaments de violència física, psicològica, estructural i de gènere. Per exemple, no poder passar pels "check points" o la prohibició d' accedir a drets bàsics com una bona educació, salut i oci.

-Resistència: en base a les experiències vivencials, es va crear debat arrel del concepte perquè cadascú la definia de diferents maneres. Es van debatre situacions de resistència no violenta i es va a definir com a "recerca d'alternatives per seguir vivint". També es van comentar exemples de resistència cultural mitjançant les arts, música, teatre, dansa.

-Pau: la pau es relaciona amb actituds i comportaments quotidians o referents a relacions personal o institucionals. També, que la pau és un procés que cal construir constantment.

Al finalitzar la dinàmica, es van presentar exemples d'actituds i comportaments associats amb les tres paraules. L'heterogeneïtat dels grups va donar una diversitat d'associacions, en base a les quals es va debatre les conclusions:

- els tres conceptes estan interrelacionats en la majoria de les vivències personals i és important trobar un equilibri i, a més a més, tenir una visió crítica enfront de les opcions conceptuals que utilitzem
- són conceptes profunds i importants des de qualsevol dimensió.

Per aquest intercanvi voldríem agrair especialment el suport de Maria Jordan, de l'Ajuntament de Manresa i de la Creu Roja Manresa.

La temàtica del taller del 20 de maig de 2010 (Girona) va proposar el debat sobre **alternatives d'acció i intervenció** per apoderar els i les joves com a potencials constructors de pau. L'activitat es proposa per fomentar una visió crítica sobre el nostre paper en la societat i la forma d'enriquiment d'aquest amb les vivències individuals i dels grups.

Després de la presentació dels participants, es va fer una dinàmica en tres grups i es van donar les instruccions: a. cadascú/-una del grup havia de mencionar de forma molt breu una situació conflictiva i la forma en què l'havia resolt o s'havia resolt; b. havien de preparar una curta representació per presentar en el *plenarium* per tothom.

És important ressaltar que a cada grup van participar-hi persones de diferents nacionalitats i que l'intercanvi d'experiències va ser ampli i enriquidor. A més a més, es va fer en més de quatre llengües (castellà, català, anglès, àrab, etc.)

Un cop finalitzat el treball en els grups, es van presentar les diferents experiències:

Grup 1: La primera presentació va mostrar un ball dels diferents drets humans que són violats. Aprofitant la multiplicitat de nacionalitats, cada participant nomenava un dret en la seva llengua.

Grup 2: L'obra mostrava tres situacions diferents. D'una banda la dificultat i les barreres que ha d'enfrontar per accedir a un lloc de treball; la segona situació mostrava la violència que se'ls exerceix als palestins en els "checks point": llargues esperes, agressions, intolerància; i l'última situació mostrava la dificultat per als refugiats a l'accés als seus drets laborals, d'educació, de sanitat, etc.

Grup 3: Finalment, es va realitzar una presentació sobre la injustícia que s'exerceix en l'àmbit laboral, on es veuen perjudicades per una banda, dones que usen la "Burka", i d'altra banda, l'intent de tot tipus de persones de fugir dels estereotips etiqueta(n)ts. A més a més, de la discriminació laboral que afecta moltes persones i impedeix el creixement professional.

Al finalitzar la dinàmica, es van debatre **conclusions** en taula rodona sobre les sensacions i els tipus d'informació que van obtenir amb el treball en grup i les decisions a prendre per posar en escena una representació escènica. Es va comentar que:

- *tots tenim problemes o vivim dins de conflictes similars com a forma d'expressió - independentment de la nacionalitat o el context on som i per tant podem i és necessari el treballar en xarxa, recolzant-nos i compartint idees per afrontar els conflictes*
- *la pau és un procés que requereix un treball permanent i responsable, en el qual cadascú té el seu paper com a individu o com a part d'un o més grups*
- *és important tenir en compte el llenguatge i actitud que tenim*
- *va ser interessant descobrir que tenim problemes similars entre persones de diferents països. A més a més, després del treball dels dies anteriors vam canviar el discurs de presenta'ns de "soc ..de..i tinc un conflicte personal..." a "soc ...de ...ha vingut per aprendre diferents experiències i eines de treball de transformació dels conflictes"*
- *hem de canviar la nostra manera de ser per canviar i veure la pau com un procés*
- *molts joves no saben que hi ha accions socials i per aquesta raó no participen d'elles, per això cal acostar-nos als contextos d'interès, preguntar i treballar en la sensibilització davant les iniciatives socials*
- *la manca de coneixement d'eines de transformació dificulta la gestió dels conflictes per part dels i les joves*
- *cal mantenir l'esperança i confiança en el potencial dels i les joves pel canvi social*
- *l'educació és important, però s'ha de subratllar la forma en la qual es fa; per aquest motiu es va comentar la necessitat que els joves desenvolupin pensament crític, però que trobin mecanismes per a aplicar-les per la transformació social i incloure'ls a la vida diària.*

Per aquest intercanvi voldríem donar gràcies pel suport, especialment a Ingrid Danckaerts, Gemma Valeri (coordinadora de ONG Girona) i l'Ajuntament de Girona.

Trobada Internacional de Joves per la pau (21 de maig de 2010 Barcelona)

El dia 21 de maig de 2010 va tenir lloc la **Trobada Internacional de Joves per la pau**, a la seu de la Confederació Catalana d'ONGs per la Pau, els Drets Humans i el Desenvolupament (Barcelona). La trobada es va proposar com a espai de presentació de les conclusions del treball dels i les joves durant el curs i la gira; i a més a més, com espai d'intercanvi internacional entre joves d'experiències en temes de pau i drets humans.

L'acte va començar amb la presentació del Servei Civil Internacional per la Ingrid Danckaerts (representant de la Junta directiva de l' SCICat) i amb la **presentació del projecte** com a part del pla estratègic de l'SCI-Cat de desenvolupament de programes d'educació per la pau, apoderament i treball en xarxa dels i les joves catalans, presentat per la Mariana Gavris (tècnica de formació de l' SCI-Cat).

A continuació, David Minoves (director de l'Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament) va presentar ***Els i les joves com a actors actius de la societat civil en la transformació de conflicte i construcció de pau***, comentant iniciatives catalanes de transformació social com el grup de joves del anys '70 que es va oposar a fer el servei militar, en base al qual que va a crear un moviment social que va causar una transformació social del concepte.

de l'experiència del grup (17-20 de maig 2010 per Girona, Manresa, Lleida i Tarragona).

Alguns de les reflexions que es van comentar en el present informe en base a les experiències durant la gira i els aprenentatges obtinguts:

- *Escollar les experiències d'altres en diferents*

contextos

- *Compartir cinc dies amb un grup, conèixer les seves visions, la seva forma de ser, el seu treball i el seu context. A més a més, es va subratllar el procés de treball continu, tant durant i per a preparar i avaluar les sessions, com les reflexions que tenia el grup en els espais lliures (durant els àpats, durant el viatge en bus, etc.)*
- *La creació d'amistats i sinèrgies en el grup i identificació d'opcions de col·laboracions futures*
- *La visita a les quatre ciutats catalanes va fomentar el coneixement del context català i de les organitzacions que hi actuen*

En base a les línies dibuixades a la sessió anterior, es va continuar amb l'intercanvi internacional entre joves d'experiències en temes de pau i drets humans on van ser convidats joves que treballen i/o vénen de Guatemala, Txetxènia, Colòmbia, Palestina, Líban, Marroc, etc.

Els actes van finalitzar amb la sessió de propostes de col·laboració i de treball en xarxa entre diferents ciutats catalanes.

Agraiments

Gràcies a tothom que va col·laborar i participar en les activitats, però especialment a:

Persones col·laboradores

Almudena Javares Francisco
Ashraf Taha
Berta Alarcón Ronquillo
Badee M. T. Aldwaik
David Minoves
Davide Tonon
Ester Rodriguez
Irene Capozzi
Karin Kramer
Lydia Santin
Maria Jordan
Maria Gil
Mohamad Alasmar
Rabih Salah Salah
Raffi Feghali
Rola Fawzi Jaafar

Entitats col·laboradores i participants

Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament
AJAL (Líban)
Ajuntament de Lleida
Ajuntament de Manresa
Ajuntament de Girona
AMEL
CCOO
CONENAF
Coordinadora d'ONG's de Girona
Creu Roja Manresa
Fundació Catalunya Voluntària (Barcelona, Espanya/Catalunya)
ISISH (Tarragona, Espanya/Catalunya)
NOVA. Centre per a la innovació social (Barcelona, Espanya/Catalunya)
NEXES Interculturals (Barcelona, Espanya/Catalunya)
Permanent Peace Movement (Líban)
UGT-Avalot
Universitat Rovira i Virgili
United Nations Volunteers (Líban)
YSA (Palestina)
YDA (Palestina)

Activitats futures relacionades

Us convidem el dia 29 de juliol de 2010, 21.30h al CEM Can Ricart, dins del Cicle de cinema sobre Mobilitzacions social organitzat pel Consell de Joventut de Barcelona, a veure el **documental** realitzat, per Berta Alarcón Ronquillo en base a la **experiències del grup durant el curs de conflictiologia, gira d'experiències i trobada**

